

JAN ERAZIM VOCEL

NAPSALI

LUBOR NIEDERLE, VOJT. BIRNBAUM,
ARNE NOVÁK

S PODPOROU ČESKÉ AKADEMIE
VĚD A UMĚNÍ.

S 2 PODOBIZNAMI.

V PRAZE.

NÁKLADEM SPOLEČNOSTI PŘÁTEL STAROŽITNOSTÍ
ČESKÝCH V PRAZE.

1922

TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE,
KNIHTISKAŘE ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ A ČESKÉHO VYSOKÉHO UČENÍ
TECHNICKÉHO V PRAZE.

A přec ne vzpomínkou mrtvou. Přes to, že přerušeny bezprostřední vztahy mezi ním a námi stojí přece před našimi zraky jako nabádavý vzor českého historika umění evropské úrovně a jest zároveň svědkem nesporné autority pro správnost našeho nazírání na vědeckou metodu a vědeckou etiku, a vůbec pro oprávněnost celého našeho pojmání úkolů vědy, v níž jsme jeho pokračovateli. Proto také tento skromný hold, složený jeho velkému stínu, jest více než pouhá kalendářní konvence; jest projevem upřímně citěné úcty, vděčnosti a obdivu, — jest přihlášením se k němu.

ARNE NOVÁK:

JAN ERAZIM VOCEL JAKO BÁSNÍK.*)

Kutná Hora, která svou dějinnou úlohu na vždy dohrála v XVII. věku a od XVIII. století nadobro propadla elegii, smutečně to zahalené sestře úpadku, zrodila v prvních letech romantického věku dva význačné syny, jimž tesklivý a zároveň velebný pocit zašlé minulosti i slávy rodiště se stal východiskem a inspiračním zdrojem slovesného tvoření. Národní význam obou Kutnohořanů, staršího Jana Erazima Vocela a o šest let mladšího Josefa Kajetána Tyla, daleko přesahuje hranice pouhé literárnosti; oba vedle svého díla slovesného, značně rozsáhlého a obsažného, byli v duchu české vlastenecké romantiky také národními buditeli a organizátory, nehledíme-li ani k jejich dočasnému působení novinářskému, k němuž je povzbudil veřejný ruch roku osmačtyřicátého. Vocelovo úsilí buditelské a snaha organizační mají ráz odbornější a užší, jak se sluší na odměřeného profesora universitního: domýšleje podněty Palackého, vybudoval české starožitnictví a dal základy k dějepisu výtvarného umění v Čechách, což obé ovšem mělo také posilovati uvědomění, pýchu a sílu probuzeného národa. Tyl, spisovatel, publicista, herec, při stejném třídním původu o mnoho lidovější než zdrženlivý aristokrat Vocel, křísil lásku k jazyku a k národnosti vypravovatelstvím a divadlem, jež s důmyslem a zdarem přizpůsoboval potřebám a vkusu prostého obecnstva, obětuje se mu až do úmru. Podobnost obou Kutnohořanů jest ještě hlubší. Jak Vocel tak Tyl náleží k mladšímu pokolení vlasteneckých romantiků, které se již nedovedlo uspokojiti výhradně ideami válek napoleonských a reakce po nich následující, nýbrž

*) Neopakuji v této jubilejní charakteristice ani literárně dějepisných ani estetických rozborů, které čtenář snadno najde ve třech analytických studiích: ve stati Karla Šmídka „Jan Erazim Vocel co básník“ („Osvěta“ 1875), v úvaze Jaroslava Vrchlického „Vocel básník“ (Zpráva o oslavě stých narozenin Vocelových 17. prosince 1902, „Archaeologická komisi při České Akademii“ a „Archaeologickým sborem Musea král. čes.“) a ve čtyřech mých kapitolách „Jan Erazim Vocel jako básník“, zařazených r. 1905 do prvního svazku III. dílu Laichterovy „Literatury české devatenáctého století“. Zde jsem mínil jenom nakreslit syntetickou podobiznu Vocela básníka a zhodnotiti jeho veršový odkaz kriticky.

osvojovalo si, byť neúplně a nesměle již pokrokovější myšlenky občanské emancipace vanoucí mezi červencem 1830 a březnem 1848. Proto ani Vocel, starožitník z povolání, ani Tyl, ochotnický milovník vlastenecké dávnověkosti, neutonuli v samoučelném antikvářství a požitkářském archaismu, nýbrž užívali obrazů minulosti k výchově svých současníků, hledali již v přešlých stoletích novodobé myšlenky, úmyslně se dopouštěli ideových anachronismů, jimž byli ostatně zavázáni z velké části za svou popularitu. Takto souvisí „Přemyslovci“ velmi těsně s „Dekretem kutnohorským“, a od „Labyrintu slávy“ vede cesta k „Janu Husovi“ a ke „Kutnohorským havířům“; ovšem, kde Vocel zůstával obezřetným konservativcem, bránícím obsah národního obrození proti náporu teoretiků i praktiků levice hegelovské, tam Tyl ochotně se nabízel za mluvčího sociální i politické emancipace. Ani ten ani onen nebyl básníkem nejvyššího posvěcení a žádoucí životnosti, kterou u obou pohřešoval se svým mužně kritickým protestem jejich společný kritik Karel Havlíček; Vocel trpěl přílišným intelektualismem přízvuku až učeneckého, Tyl se utápěl v nadměrné sentimentalitě takřka zženštilé — pevné obrysy života a skutečnosti byť minulé, unikaly oběma, a skrovná obrazivost pedanta a snílka nevystačovala jim k umělecké tvorbě trvalé ceny. Budoucnosti nezůstalo po nich mnoho, a v rámci světového písemnictví ztrácejí se úplně; v dějinách národního obrození českého však má jak Vocel tak Tyl místo velmi čestné jakožto dva spisovatele, jimž slovesnost byla nejdražším a nejúspěšnějším prostředkem vlasteneckého apoštolátu.

Vocelovo vlastní působení básnické, ohraničené třemi veršovanými knihami „Přemyslovci“, Mečem a kalichem“, a „Labyrintem slávy“, nezaujímá doby delší osmi let 1838—1846, ale dlouhá a vytrvalá průprava slovesná je předchází. Již dvacetiletý rodák a nadšenec kutnohorský, žijící duchem v kronikách a biblích se středověkou výzdobou a tělem mezi církevními i světskými památkami rozpadávající se a pustnoucí gotiky vladislavské, byl básníkem; neměl-li doposud vůbec osobitosti výrazové, vyznačoval se za to jako pravý epigon jemnou vnímavostí pro slohové odstíny svých vzorů a pečlivě pěstěným smyslem náladovým. Jeho mladická osudová truchlohra „Harfa“ jest právě jen školský příklad žalostného básnického druhu, vyvěrajícího z fatalistického přítími bezradné pozdní romantiky a soustředícího všecku volní mdlou zpátečnické restaurace — forma jest dramatická, ale všecek obsah a postup nedramatický. Vocel nemůže se vyrovnati našemu druhému tragikovi osudovému Fr. Turinskému, který dostal údělem lyrický tok řeči a ženský vděk v charakteristice, ale není ani v této prvotině bez zajímavosti. K přísnému pojetí odpovědnosti viny a trestu, kterému i později zůstal věren, přistupuje opravdu básnický dar úhrnného pohledu do pohanského pravěku českého, s jeho rodovými a rodinnými tragediemi vládních plemen, s jeho prolínáním živlu slovanského a německého, s jeho

časnými zápasy pohanství a křesťanství. Již tehdy Vocel, sotva dvacetiletý, dobře cítil, kde leží tragická látka, a kde surovina dějinná volá po básnické ruce, ale jeho prostředky na to zdaleka nestačily; jmenovitě jeho řeč tvrdá a nevýrazná, často temná a násilná pozdila se značně za slovním pokladem školy jungmannovské.

Vocelovy povídky dějepisné, které o deset let později vznikaly nejprve po německu a teprve po návratu spisovatelově do vlasti byly přeloženy do češtiny a to mluvou dosti výraznou a barvitou, stojí vysoko nad „Harfou“, a postavíme-li na př. nejznámější z nich „Posledního Orebitu“ neb „Hlatipisce“ vedle současné dějepravné prósy Klicerovy, Markovy, Chocholouškovy a Tylovy, podíváme se až Vocelovým schopnostem v genu, jenž v celku ležel stranou jeho vývojové cesty. Sahal po historických látkách, které i v budoucnosti osvědčily netoliko přitažlivost, ale i mnoho interpretačních možností pro naše dějepravné povídkáře; vybíral děje a situace zadržující v složitý uzel několikeré pásmo kulturní; osvědčoval schopnost pro náladovou malbu krajin, interieurů, výjevů; posunoval smělou rukou do popředí velké postavy, z nichž každá byla problémem dějinného dušezpytu. Opravdu, tento vyprávěč mohl býti ze všeho spíše viněn než z chudoby; naopak vytýkal bych mu spíše přílišné bohatství, k jehož zvládnutí si nedopřával ani dosti klidu, ani sám neměl dostatek tvůrčích sil. Ale není to ještě Vocel ani z „Přemyslovců“ ani z „Labyrintu slávy“, ježto doposud povídková archeologie jest soběstačná, a z minulosti nevede most k přítomnosti; kdyby byl Vocel zobrazoval rytířské zápasy v starém Skotsku neb rozkvět věd ve vlašských městech, nebyl by mohl zachovati větší míru archaistického klidu — dobře vzdělaný a velmi názorný starožitník úplně umlčel prozatím vlasteneckého buditele.

Ten, ještě před trvalým osobním návratem do vlasti, přihlašuje se „Přemyslovců“ r. 1838, k nimž se po pěti letech druží cyklus „Meč a kalich“ — dvě knihy, jež netoliko v povědomí vrstevníků, ale i v literárním dějepise právem zůstanou spojeny. Jan Erazim Vocel, obzíravý a vytříbený autokritik, věděl sám velmi dobře, odkud obliba, ba proslulost „Přemyslovců“, tak nedokonalých v historickém pojetí i v básnickém podání: kniha se stala breviářem nacionalismu v obou jeho formách, jak vlasteneckého stesku nad velkou minulostí, tak hrdého uvědomění jazykového, státoprávního a národnostního, a pro hesla tvořící pointy, příliš ochotně se promájel bédný doprovod. Dnes není věru lehkou býti kriticky spravedlivým k oběma sbírkám, jež estetického měřítká vůbec nesnesou a to již proto, že jsou od začátku až do konce pochybným výsledkem stálého zápasu se slovníkem, ano i s mluvnicí, s prosodií a s rýmem, kde co chvíli nadobro podléhá básník příliš dlouho vzdálený od domova a od živých zdrojů mateřštiny.

Kronika středověku pohanského i křesťanského, kterou Vocel mechanicky a bez osobitějšího výběru přelil z mělkého a osvícen-

ského díla Pelclova, rozsula se mu pod rukou v řadu romancí, často bez zaokrouhlení a zpravidla bez pointy; jenom skrovně se osvědčilo skladatelovo úsilí řaditi dějově příbuzné básně v cykly, ať šlo o tragedii Vršovců, ať o rytířské události před Milánem, ať zejména o štěstí a konec krále Otakara. Vnitřní jednoty, jíž by byl básník došel, leda kdyby byl minulost hodnotil také myšlenkově a ne pouze dějově, nedosaženo nikde, a jenom přísný a poněkud suchý duch gotiky rytířské a církevní, důsledně trestající vinu a přivádějící kajícího k milosti, mění sled historických anekdot v pásmo poněkud souvislé, v němž se střídá živel nábovenský se živlem politickým a ženská něha se zbrojně rytířskou mužností. Málokdy setkáváme se tu s opravdovým epikem, jemuž by vypravování samo bylo rozkoší a v němž by studium dějin povzbuzovalo fabulační vynalézavost; tento kronikář refert relata. Spíše oslovuje nás naléhavě elegik, aby si podumal, požaloval, potesknul nad hroby, nad mrtvými rody, nad ssutinami, leč jak slabošské to tesknění proti prudké dumě máchovské, která zatíná pěsti a skrýpe zuby! Nejčastěji však přihlašuje se ke slovu tendenční vlastenecký romantik, jemuž minulost jest útočištěm pro vzkazy a poslání, censurou nedovolené, pokud by měly přítomnostní příchut: hle, národe, dnes bezmocný a nestatečný, měl jsi svá lidová knížata a mocné krále, svůj velký a spravedlivý stát a v něm původní vzdělanost, zvláště kulturu básnickou, cítil ses jako část širého slovanského celku a požíval jsi v cizině vážnosti; zamysli se a nezoufej! Tyto lekce a úvahy byly všim spíše než poesii a nemají tudíž býti jako poesie souzeny; jsou spíše jakými politickými články psanými dříve než jsme měli vůbec novinářství, a v tom plně vykonaly své poslání

„Meč a kalich“, pro něž se Vocel až pedanticky vyzbrojil důkladnými studii antikvářskými, převzatými pak z velké části do učených příloh knihy básnické, a kde osvědčil značný pokrok jazykový při veškeré neobratnosti v prosodii i v rýmování, nedošel ani u vrstevníků té přízně jako „Přemyslovci“, ani není dnes uváděn mezi typickými výtvary vlastenecké romantiky — jest to kniha mrtvě narozená. Kdyby jí nepřipomínal vypůjčeným svým jménem historicko-politický cyklus českého Němce Mořice Hartmanna „Kelch und Schwert“, v němž vedle Meissnerova „Žižky“ nejohnivěji provedeno tendenční spojení moderního liberalismu s husitskou reformací, i podle názvu by sbírka Vocelova byla zapomenuta. Znechucen odloží dnešní čtenář tuto rýmovanou kroniku lucemburskou a husitskou, počínající se vdovskými dumami Elišky Přemyslovny a zakončenou stesky a úvahami nad kosovským bojištěm, kde za slovanskou věc zápolily zbytky Táborů . . . jak různorodá to látka srovnána v celek nade vše nahodilý! Sentimentálnost, jež postupuje suchopárnou kroniku poslední Přemyslovny, a ztrnulé mravokárství doprovázející životopis Václava IV. vracejí se též v druhé husitské části knihy, věnované Žižkovi a Prokopovi ve směsi velmi nepří-

jemné a pochybné, kde naivní výklad osobními motivy a stálý zájem o děje vojenské nedopustil zastaviti se u náboženských zdrojů hnutí, a kde jednostranný individualism vůbec nepřihlédl k lidovému rázu táborství. Veršovec-kronikář slyší hučeti kolesa bitevních vozů, šuměti válečný sbor a jeho píseň, kázati a povzbuzovati kališnické kněze, a leccos z této směsice zaléhá do jeho neuspořádaných veršů, ale nikde nenaznačuje čtenáři, odkud temení tento příval dějinné velikosti a krásy, tak nepodobné gotickému duchu předchozího období lucemburského. Proto nedovedl Vocel také, na rozdíl od současných liberalistických básníků českoněmeckých, najíti vůbec spojitosti mezi emancipačním duchem XV. věku a svobodomyšlným usilováním moderního lidstva a utkvěl, podobně jako v „Přemyslovcích“, na národnostní a historicky výchovné tendenci, přednášené někdy elegicky, jindy s nadnášeným patosem. A přece, přese všechny tyto mělkosti myšlenkové, přes suchost podání, přes nedostatek životnosti značí „Meč a kalich“ značný pokrok proti pořádnějším „Přemyslovcům“. Zavrhnuv mechanické navlékání historických drobných romanců na společnou nit, usilujenyiní Vocel o skutečnou básnickou kompozici, které mínil dosáhnouti tím, že si celou knihu rozložil do čtyř samostatných cyklů „Alžběta a Jan“, „Václav IV.“, „Mstitel“ a „Poslední sen“. Uprostřed těchto cyklů pokoušel se, seč byly jeho slabé síly, narysovatí vnitřní vývoj hrdin, ukázati k pozemským i nadzemským podmínkám jejich činů, osvětliti s několika stran jejich jednání, ale nebyl doposud zralý pro tento čestný úkol komposiční.

Provedl jej teprve r. 1846 ve svém posledním díle veršovaném, jediném, na němž se zakládá jeho titul skutečného básníka, v „Labyrintu slávy“, a tu opravdu stanul v přední řadě českého vývoje poetického, on, jenž dotud byl leda epigonem. Dumavé pokolení, které následovalo po básnické romantice, oblíbilo si pro intelektuální a citové rozpory svého neklidného ducha nade vše formu reflexivní veršované povídky, poskytující možnost co nejhojnějších projevů subjektivních a užívající jak dějové náplně tak charakteristiky osob za pouhé záminky zpovědí důvěrných — od Máchy vede ta cesta až ke Svatopluku Čechovi. Vocel se nepřidržel na rozdíl od většiny svých vrstevníků byronského typu této povídky, k němuž se řadí jak „Máj“, tak „Protichůdci“, nýbrž milovník německého klasicismu sáhl až ke Goethovi, jehož „Faust“ v rámci kosmického dramatu také obsahuje mnoho reflexivní epiky. Vocel v úvodě k „Labyrintu slávy“ vyzrálou a prohloubenou úvahou kritickou se pokusil vyložití, proč jeho skladba není faustiádou, kterýžto typ nalezne však v jeho skladbě rázem i oko literárně necvičené. Obranný důkaz se mu nepodařil, neboť to, co činí Fausta Faustem, jest v „Labyrintu slávy“ převzato do nejvnitřnější osnovy a činí Vocelovu báseň jedinečnou a zajímavou. U Vocela jest totiž úplně stejně jako u Goetha dualism lidského nitra promítnut figurálně životnou dvojicí Jana a Duchamora; tento

materialistický a světoobčanský zloduch, pohrdající národností i náboženstvím a vyznávající postupné vítězství naturalismu a hmotné civilizace, není stejně jako Mefistofeles, samostatným démonem, stojícím mimo Jana a usilujícím oň, nýbrž ztělesněním jeho vlastních pochyb, pokušení, úzkostí, temnou částí jeho duše, jeho oživenou krisí, jak ji Vocel sám prožíval za nutkání dobových myšlenek 40. let. Touto goethovskou koncepcí dosáhl Vocel konečně toho, čeho marně hledal v „Meči a kalichu“, vnitřní jednoty pro svou báseň: děj není dílem nadpozemských mocností ani zevních historických podmínek, nýbrž tvorbou vlastní duše, která roste a se vyvíjí; jest již podružností, jestliže vykoupení Janovo — opět s příklonou ke goethovskému motivu Markétčinu — organizuje a dokonává žena-panna, když Jan vlastní silou v sobě překonává Duchamora.

Je-li Duchamor přece jen Mefistofelem, bez goethovského sarkasmu a humoru a ve zmenšeném formátu s časově striženým programem v duchu 40. let, není Jan arcíř postavou faustovskou. Vocel sám zdůvodnil velmi přesvědčivě, že a proč jeho hrdina nemá ani kapky titanské krve Faustovy, zůstáváje stále jen průměrným mladým idealistou, avšak neuvědomil si při tom sám základního rozdílu mezi faustovským dramatem a svou řadou obrazů. U Goetha děje se Faustův výkupný vývoj tím, že se Faust dějí, do kterých jej jeho démon zaplétá, účastní celou bytostí a zvláště také podílem volním, který se stále stupňuje až k velkému závěrečnému hrdinství energie sociální — Goethův „Faust“ jest velezpěvem vítězné vůle a snahy, vedoucí k vykoupení. Vocelův Jan však naopak — zprvu bojovník, později čím dále tím více povaha výhradně kontemplativní, — jest sváděn a pokoušen pouze událostmi a příběhy, ke kterým trpně přihlíží, nezasahuje do nich ničím a konaje tedy pout dějinami jako dantovský divák, nikoliv jako goethovský voluntarista . . . jak příznačno pro čtyřicátá léta v Čechách i pro meditativního Vocela, učence a pozorovatele!

Historický rámeček, do něhož Vocel zasadil své vidění zápasu mezi požitkářskou nevěrou a idealistickým činorodým kladem, mezi naturalistickým hedonismem a nadosobní obětavostí, mezi beznárodním a nenáboženským hmotařstvím a národně výchovným osvětářstvím, dán byl jak osobními sklony tak celým obsahem českého obrození. Děj počíná se tam, kde se „Meč a kalich“ končil, v době tragického rozkladu Táborstva, nyní i mravně hodnoceného otázkou, zda byl oprávněn bratrovražedný zápas za víru, kde syn stanul proti otci, bratr proti bratru, a z této bolestné otázky temení namnoze vnitřní otřesy Janovy. Jako v mladistvých povídkách Vocelových tak i tuto zobrazují se, často teplými barvami zasvěceného starožitníka, všechny duševní a kulturní proudy doby tak složité a přechodné. Když pak v druhé části knihy popřává Duchamor Janovi prožívati dávnověkost, která se samému duchu negace jeví marným sledem bezvýsledných

zápasů za hodnoty pochybné, ukazuje se Vocel Kollárovým epigonem, pro nějž dějiny české jsou pouhou složkou ve vývoji Slovanstva, zobrazovaného tu ve velkých syntetických výjevech, ale provázeného tesknou dumou childeharoldovskou, která byla přešla do „Slávy dcery“. Vocelovo vidění dějin není ani tentokrát myšlenkově hluboké, ani politicky vyhraněné: abstraktní humanita s vzdělanostními ideály osvícenskými pojí se tu s romantickým kultem národnosti, a syntesou těchto myšlenek vyznívá pak celá báseň, když Jan, osvobozen láskou Ludmilinou a dějinným názorem z moci Duchamorovy, stává se jako český vynálezce knihtisku buditelem lidstva i svého národa v duchu pokroku osvětového, který má nahradit staré hodnoty náboženské a zároveň čelit materialistickému naturalismu.

Úctyhodný ve svém základním pojetí velkorysém, byť přejatém z ruky geniovy a značně proti němu oslabeném, má „Labyrint slávy“ přednosti i nedostatky básnictví dialektického: patos myšlenky není provázen dostatečnou životností; postavy, jež jsou hlavně ideovými funkcemi, mají málo teplé bezprostřednosti a místy se sesýchají v prázdná schemata, což platí ještě více o Ludmile, než o Janovi; řeč skrovně výrazná nekarakterisuje, nýbrž jen dokazuje, horlí, poučuje. Vzletu, jímž „Labyrint slávy“ unáší, se podivujeme, ale při tom toužíme po pevné zemi, aby s námi na ní stanul básník příliš abstraktní.

Vocel sám pokládal své básnické poslání „Labyrintem slávy“ za dovršené a jen zřídka pocítil ještě za svého dlouhého dalšího působení slovesného potřebu sáhnouti k verši. Učinil-li to, byla to spíše básnická publicistika než vlastní poesie. Nejsou však bez několiké zajímavosti jeho verše na rozloučenou. V témž ročníku „Časopisu českého musea“, který obsahuje nejvíce jeho revuální žurnalistiky, r. 1849 otiskl dva cykly časových básní „Před březnem r. 1848“ a „Po březnu r. 1848“, do nichž soustředil jednak temnou, dusnou a beznadějnou náladu reakční, jednak plesné, jiskrné a opojné dojmy revoluční, obé se značným stupněm básnické sugesce. Nemluví tu politik pevného programu, nýbrž kulturní a humanitní horlitél z „Labyrintu slávy“; neozývá se zde havlíčkovská kritika nýbrž vocelovský tendenční důraz; neoslovují nás konkrétní zjevy, nýbrž ocitáme se v pomyslech zcela všeobecných. A hle, ve chvíli, kdy nový obsah jest vším a kdy se formy zdají zbytečností, vyčerpává se učený znalec poesie vynalézáním a broušením východních i západních forem složitějších, krouží kancion, notuje kancónu, skládá sestinu a piluje ghasel... pro tyto formalistické hříčky má dosti času i pohody ve své studovně, kam patrně nezaléhá hluk s barikád.

Tak i v hodině rozloučení s poesí, kdy kolem něho všude duní a víří mladý svět, jest Jan Erazim Vocel, konservatívec a estét věren sobě: prožívá zápas a otázky přítomnosti, ale dostává se k nim obrazy, ději a formami minulosti; vnáší do básnictví spíše

vzdělaný a důmyslný rozum, než horké srdce schopné prožitku; spojuje umění nerozlučně s vědou, v níž posléze nachází sebe sama plně a zůstává typem básníka nikoliv z vnitřního posvěcení, nýbrž z potřeb obrody a výchovy národní.

Na vydání této knihy udělila Česká akademie věd
a umění podporu Kč 800.—

a darovali P. T. pp.:

Zdeněk Liebšteinský-Kolovrat, majetník panství v Černíkovcích	„ 250.—
K. A. Porš, rolník v Janově Dole	„ 100.—
Lad. Lábek, obchodník v Plzni	„ 90.—
Homolka Em., houslař na Kr. Vinohradech	„ 50.—
JUDr. Hostaš Karel, advokát v Klatovech	„ 50.—
Zlatník Alois, továrník v Dvoře Král. n. L.	„ 50.—
Moravec Jan, říd. učitel v. v. v Poříčanech	„ 40.—
Vydra František, továrník v Praze	„ 40.—
Ludíkar František, velkoobchodník v Praze	„ 38.—
Vorlíček Jindř., em. ředitel lázní v Postoloprtech	„ 38.—
Labuťka Ant., ředitel kanc. Obch. a živn. komory v Praze	„ 37.—
Tachecí Vítězsl., úč. rada Pr. ob. plynáren	„ 37.—

Po Kč 30.— darovali P. T.:

okr. správní komise v Českém Brodě, Městské museum v Nov. Bydžově a P. T. pp.: Diviš Václav, inspektor st. drah v Pardubicích, Falta Jan, stav. mistr v Zásnukách, Fišara K., ředitel st. obch. akademie v Brně; Grimm Fr., obchodník v Hoře Kutné; Gritzer Ant., úřední sluha velkost. na Křivoklátě; Hellich Jan, em. lékárník v Poděbradech; Hücke Jan, na Král. Vinohradech; Hulán Ant., stavitel v Praze; Chaura K., numismat v Praze; MUDr. Chvojka Ant., odb. lékař v Praze; Jakeš Ant., přednosta stanice v Hostivari; Ph. mag. Kašpar Em., lékárník v Úpici; Krob Jos., obchodník v Praze; minist. rada MUDr. Masák Jan, na Žižkově; Matěják Ant., sládek v Sedlci; Mildě Jarom., velkoobchodník v Praze; Sadecký Jos., obchodník v Praze; Schütz Lad., zástupce přednosta česk. odb. zeměd. rady v Praze; Šturma Emil, inspektor buštěhr. dráhy v Praze; MUDr. Tichý Fr., měst. a obv. lékař v Lysé n. L.; Till Leop., sládek na Zelené Hoře; Waněček Emil, správce Pr. ob. plynáren; Weyr Fr., architekt a stavitel v Praze; Ph. mag. Vlček Boh., lékárník v Rakovníce; V. K., tov. úředník na Žižkově; Ziegrosser Fr., majetník mlýna v Netolicích.

MUDr. Břejcha Jos., obv. lékař v Ouzicích, Kč 8.—; JUDr. Heidler Jan, prof. v Karlíně, Kč 17.—; Pilát Rud., ředitel Živn. banky v Praze, Kč 10.—; Ph. mag. Prachenský Vlad., lékárník v Praze, Kč 20.—; Soukup Jan, odb. učitel v Praze, Kč 10.—; Strejček Fr., hostinský na Kr. Vinohradech, Kč 8.—; PhC. Svoboda K. na Žižkově, Kč 10.—; inž. Valenta Jos., zem. odb. přednosta na Smíchově, Kč 10.—

